

Υπόθεση C-354/90

**Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires και
Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon**
κατά
Γαλλικού Δημοσίου

(αίτηση του Conseil d'État της Γαλλίας
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως)

« Κρατική ενίσχυση — Ερμηνεία του άρθρου 93,
παράγραφος 3, τελευταία φράση, της Συνθήκης —
Απαγόρευση εφαρμογής των σχεδιαζομένων μέτρων »

Έκθεση ακροατηρίου	5507
Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα F. G. Jacobs της 3ης Οκτωβρίου 1991	5513
Απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Νοεμβρίου 1991	5523

Περίληψη της αποφάσεως

- Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Σχεδιαζόμενες επιχειρήσεις — Απαγόρευση χορηγήσεως πριν από την τελική απόφαση της Επιτροπής — Άμεσο αποτέλεσμα — Έκταση — Υποχρεώσεις των εθνικών δικαστηρίων — Ρόλος της Επιτροπής κατά τη Συνθήκη — Δεν έχει επίπτωση στις εν λόγω υποχρεώσεις (Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρα 92 και 93)*

2. *Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Σχεδιαζόμενες ενισχύσεις — Χορήγηση ενισχύσεως κατά παράβαση της απαγορεύσεως του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης — Μεταγενέστερη απόφαση της Επιτροπής με την οποία κρίνεται ότι η ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά — Αποτέλεσμα — Έκ των υστέρων νομιμοποίηση των πράξεων εθνικού δικαίου που αφορούν τη χορήγηση της ενισχύσεως — Δεν χωρεί (Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 93, παράγραφος 3)*

1. Η εφαρμογή του συστήματος ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων εναπόκειται συγχρόνως στην Επιτροπή και, λαμβανομένου υπόψη του αμέσου αποτελέσματος που αναγνωρίζεται στο άρθρο 93, παράγραφος 3, τελευταία φράση, της Συνθήκης, στα εθνικά δικαστήρια. Η δυνατότητα άμεσης εφαρμογής της απαγορεύσεως που προβλέπεται από το άρθρο αυτό ισχύει για κάθε ενίσχυση που εφαρμόζεται χωρίς σχετική γνωστοποίηση· σε περίπτωση γνωστοποίησης, ισχύει το ίδιο κατά τη διάρκεια της προκαταρκτικής φάσεως και, αν η Επιτροπή κινήσει τη διαδικασία της κατ' αντιδικία εξετάσεως του ζητήματος, μέχρι τη λήψη της τελικής αποφάσεως. Το κύρος των πράξεων εφαρμογής των μέτρων ενισχύσεως επηρεάζεται από τη μη τήρηση, εκ μέρους των εθνικών αρχών, της απαγορεύσεως αυτής. Τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να εξασφαλίζουν στους διοικουμένους που μπορούν να επικαλεστούν την εν λόγω παράβαση ότι θα συναχθούν όλες οι συνέπειες, κατά το εθνικό τους δίκαιο, όσον αφορά τόσο το κύρος των εν λόγω πράξεων όσο και την αναζήτηση των χρηματικών ενισχύσεων που χορηγήθηκαν κατά παράβαση της διατάξεως αυτής ή ενδεχομένων προσωρινών μέτρων.

Το γεγονός ότι το Δικαστήριο δεν αναγνώρισε στην Επιτροπή την εξουσία να κηρύσσει παράνομες τις ενισχύσεις με μόνη αιτιολογία ότι δεν τηρήθηκε η υποχρέωση γνωστοποίησης και χωρίς να εξετάζει κατά πόσον η ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά δεν έχει καμία επίπτωση στις προαναφερθείσες υποχρεώσεις των εθνικών δικαστηρίων. Πράγματι, ο

κεντρικός και αποκλειστικός ρόλος που επιφυλάσσουν τα άρθρα 92 και 93 της Συνθήκης στην Επιτροπή είναι ριζικά διαφορετικός από τον ρόλο των εθνικών δικαστηρίων. Ενώ εναπόκειται σε μόνη την Επιτροπή να εξετάζει κατά πόσον η σχεδιαζόμενη ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, τα εθνικά δικαστήρια περιορίζονται στο να διασφαλίζουν, μέχρι τη λήψη της τελικής αποφάσεως από την Επιτροπή και χωρίς να αποφαίνονται επί του συμβιβαστού των μέτρων ενισχύσεων με την κοινή αγορά, τα δικαιώματα των διοικουμένων σε περίπτωση τυχόν παραβάσεως, εκ μέρους των εθνικών αρχών, της απαγορεύσεως που προβλέπεται στο άρθρο 93, παράγραφος 3, τελευταία φράση, της Συνθήκης.

2. Η τελική απόφαση της Επιτροπής με την οποία κρίνεται ότι η ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά δεν έχει ως συνέπεια την εκ των υστέρων νομιμοποίηση των πράξεων εφαρμογής που ήταν ανίσχυρες λόγω του ότι ελήφθησαν κατά παράβαση της απαγορεύσεως του άρθρου αυτού, άλλως θα εθίγετο το άμεσο αποτέλεσμα του άρθρου 93, παράγραφος 3, τελευταία φράση, της Συνθήκης και θα αγνοούντο τα συμφέροντα των διοικουμένων, των οποίων η διασφάλιση αποτελεί αποστολή των εθνικών δικαστηρίων. Κάθε άλλη ερμηνεία θα οδηγούσε στην ενθάρρυνση της παραβάσεως, εκ μέρους του ενδιαφερομένου κράτους μέλους, της παραγράφου 3, τελευταία φράση, του άρθρου αυτού και θα αφαιρούσε από το εν λόγω άρθρο την πρακτική αποτελεσματικότητά του.